

Peníze nebo život aneb jak zbavit širokou veřejnost problémů s penězi

Josef Kotásek

Obsah přednášky

- Peníze sem, peníze tam? Klíčová kritéria: **návratnost, zhodnocení, garance**
- Dárcovská výzva (darujme.cz)
- Veřejné sbírky
- Přijímání vkladů od veřejnosti
- Crowdfunding
- Kolektivní investování

Veřejné sbírky

- Zákon 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách
- Veřejnou sbírku může konat pouze obec, kraj, v hlavním městě Praze rovněž městská část, nebo jiná právnická osoba mající sídlo na území České republiky nebo, jde-li o právnickou osobu, jejíž sídlo je na území jiného členského státu Evropské unie, jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, má-li na území České republiky umístěnou organizační složku.
- **Fyzické osoby veřejnou sbírku konat nemohou.**
- Podmínkou pro zahájení konání veřejné sbírky je vydání **osvědčení** o tom, že sbírku lze konat, příslušným krajským úřadem podle sídla právnické osoby, popřípadě Ministerstvem vnitra, koná-li veřejnou sbírku kraj.
- Konání sbírky je nutno oznámit příslušnému KÚ nejpozději 30 dnů před zahájením sbírky. Pokud není veřejná sbírka oznámena a příslušný krajský úřad neosvědčí přijetí tohoto oznámení, nesmí se sbírka provádět, uvádět v obecnou známost ani propagovat.

Definice veřejné sbírky

- Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných **peněžitých příspěvků** od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený **veřejně prospěšný účel**, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí.
- Za sbírku se **nepovažuje**
- a) shromažďování finančních prostředků, které konají politické strany nebo politická hnutí, spolky, společnosti, svazy, hnutí, jakož i **odborové organizace** mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů,
- b) shromažďování finančních prostředků **církvemi a náboženskými společnostmi**, registrovanými podle zvláštního právního předpisu, k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách a jiných místech určených k provádění náboženských úkonů, bohoslužeb a obřadů.

Další povinnosti

Právnícká osoba je povinna pro každou sbírku zřídit **zvláštní bankovní účet**, na který převede hrubý výtěžek sbírky. Povinnost zřizovat zvláštní bankovní účet se nevztahuje na sbírky konané výlučně **prostřednictvím pokladniček** nebo **sběracích listin** po dobu nejvýše 3 měsíců. Právnícká osoba účtuje o nákladech, výnosech, aktivech a pasivech jednotlivých sbírek tak, aby prokázala soulad účetních záznamů s vyúčtováním sbírky.

Právnícká osoba konající sbírku je povinna předložit příslušnému krajskému úřadu nejpozději do 3 měsíců ode dne ukončení sbírky ke kontrole a schválení celkové **vyúčtování sbírky**. Ve vyúčtování sbírky se uvádí výše jejího hrubého výtěžku, výše skutečných nákladů spojených s jejím konáním (která však nesmí převýšit 5 % z celkového hrubého výtěžku za dobu, po kterou byla sbírka konána) a **výše čistého výtěžku sbírky včetně prokázání, zda a jakým způsobem byl použit čistý výtěžek ke stanovenému účelu sbírky**. Zároveň se předkládají sběrací listiny, včetně potvrzení obecního úřadu o počtu ověřených sběracích listin, nebo jiné doklady o hrubém výtěžku sbírky v závislosti na způsobu jejího konání a doklady o nákladech spojených s jejím konáním.

Koná-li se sbírka déle než 1 rok, je právnícká osoba konající sbírku povinna předložit příslušnému krajskému úřadu ke kontrole též **průběžné vyúčtování sbírky**, a to vždy do 3 měsíců po uplynutí každého jednotlivého roku od data zahájení sbírky.

<https://www.msk.cz/cz/vnitro/formulare-k-verejnym-sbirkam-45615/>

Přijímání vkladů od veřejnosti

Směrnice 2013/36/EU o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky (čl. 9 odst. 1): členské státy zakáží osobám nebo podnikům, které nejsou úvěrovými institucemi, vykonávat podnikatelskou činnost spočívající v přijímání vkladů nebo jiných splatných prostředků od veřejnosti.

Seznam bank a poboček zahraničních bank, působících na území ČR, vede ČNB. Seznam uveřejněn na stránce ČNB v aplikaci [Seznamy regulovaných a registrovaných subjektů](#).

Vklady uložené u bank jsou v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem o bankách pojištěny u **Fondu pojištění vkladů**, jehož stránka je <http://www.fpv.cz>.

Přijímání vkladů od veřejnosti jedna hlavních činností banky

Jiné osoby jen, pokud tak stanoví zvláštní zákon:

- družstevní záložny
- stavební spořitelny
- podnikové spořitelny?

Nejasné postavení tzv. podnikových spořitelén

Vklady od zaměstnanců v rámci sociálních programů, cizí zdroje financování. Obvyklé i jiné služby spočívající v otevření účtu, převádění peněžních prostředků z účtu jiným osobám a přijímání peněžních prostředků na účet od jiných osob, vydávání platebních prostředků zejména platebních karet.

V minulosti aprobováno dle § 8 odst. 1 písm. c) zák. o daních z příjmů ve znění do 31. prosince 2013 (novela provedena zákonem č. 344/2013 Sb.). Přijímání vkladů od zaměstnanců nepovažovala a nepovažuje za přijímání vkladů od veřejnosti ani Česká národní banka v upozornění ČNB pro subjekty poskytující služby „podnikových spořitelén“ ([http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna\)banky_a_zalozy/upozorneni_podnikove_sporitelny.html](http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna)banky_a_zalozy/upozorneni_podnikove_sporitelny.html)).

Peněžní prostředky zaměstnanců přijímané zaměstnavatelem **nepředstavují vklad** podle zákona o bankách, tak se na tento poměr nepoužijí ani ustanovení zákona o bankách o pojištění vkladů.

Přijímání vkladů oproti emisi cenných papírů?

§ 2 odst. 2 zákona o bankách:

Za přijímání vkladů se považuje **též** soustavné **vydávání dluhopisů a jiných srovnatelných cenných papírů**, pokud

a) představuje jedinou nebo jednu z hlavních činností emitenta,

b) předmětem podnikatelské činnosti emitenta je poskytování úvěrů,
nebo

c) předmětem podnikatelské činnosti emitenta je některá z činností uvedených v § 1 odst. 3 zákona o bankách.

Důvodová zpráva k zák. č. 126/2002 Sb. k navrhovanému znění uvedla vedle pojmu „soustavnost“ alternativně „kontinuálnost“ a „vícekrát se opakující“. Soustavnost není shodná s nepřetržitostí a trvalostí – jde také o činnost provozovanou v určitých intervalech. Za soustavnost nelze považovat činnost uskutečňovanou nahodile, výjimečně, příležitostně nebo občas. Pojem soustavnosti nutnost posuzovat ad-hoc.

Zprostředkování ve staré úpravě

Zprostředkovatel bude zprostředkovávat půjčky tak, že zprostředkuje vztah mezi větším množstvím zájemců o získání půjčky a větším množstvím potenciálních věřitelů, s tím, že zajistí spárování jednotlivých poptávek a nabídek půjčky podle potřeby. Současně na základě plné moci převezme prostředky od věřitelů, po shromáždění potřebné částky je předá dlužníkům a následně přijímá od dlužníků splátky a předává je věřitelům. Vůči věřiteli i dlužníkovi jedná vždy na účet jedné z těchto stran, tedy ne na vlastní účet. Je k takové činnosti potřebné povolení České národní banky?

Odpověď ČNB: K zprostředkování poskytování půjček, resp. úvěrů, se povolení či jiná forma autorizace České národní banky nevyžaduje.

Odpověď ČNB 16. 12. 2010

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/casto-kladene-dotazy/.galleries/stanoviska_a_odpovedi/pdf/zprostredkovani_pujcek.pdf

Zprostředkování spotřebitelských úvěrů

Poskytování a zprostředkování spotřebitelského úvěru nově není živností.

- zvláštní podnikatelské oprávnění podle ZSÚ udělené Českou národní bankou (dále jen „ČNB“).
- ZSÚ umožnil, aby osoby, které vykonávaly činnost na základě dosavadního oprávnění a které podaly žádost v přechodném období 3 měsíců od účinnosti zákona (tj. do 1.3.2017), mohly pokračovat v činnosti.
- Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru bez příslušného oprávnění k činnosti je správním deliktem, za který může ČNB udělit pokutu až do výše 20 000 000 Kč.

Crowdfunding

Dárcovský crowdfunding

- benefiční crowdfunding (dávci nepožadují žádné výhody či benefity z poskytnutého kapitálu)
- sponzorský crowdfunding

Investiční crowdfunding

- podílový (equity) crowdfunding
 - dluhový crowdfunding
- Alternativní taxonomie: darovací (donátorské), odměňové, úvěrové, investiční.
- Schwarmfinanzierung, „skupinové financování“, „financování veřejnosti“

Platforma

– <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10557-2019-INIT/en/pdf>

– **On the Proposal of the Investment Crowdfunding Platform Providers' Regulation**

– [Charles University in Prague Faculty of Law Research Paper No. 2019/I/1](#)

– *European Securities and Markets Authority (ESMA)*

Crowdfunding a problémové místa

- Licence OCP
- Veřejná nabídka
- Veřejná nabídka investičního cenného papíru
- Poskytování platebních služeb (zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku)
 - ideálně malého rozsahu (měsíční průměr za 12 měsíců do 3 Mio EUR)
 - Platební iniciace (platba přes rozhraní; softwarový most)
- Pojištění „vkladů“? – nejde o úvěrovou instituci dle čl. 2 směrnice o pojištění vkladů

Woman and Man Exclusive, s.r.o.

- MS v Praze 6 Ca 154/2009
- Nutno ale rozdělit riziko návratnosti půjčky a rizika společného investování do nějakého aktiva
- Klíčová otázka: podílejí se věřitelé na růstu aktiva drženího věřitelem?
- **Investiční versus kreditní riziko!**
- Poskytují investoři peníze s výhledem na zhodnocení v rámci realizace investiční strategie nebo je úspěšnost investice dána jen tím, zda je společnost schopna zaplatit garantovaný výnos?
- VB: případ **Asset Land** – „sdílený výnos“

Crowdfunding a ZISIF

Rizika – Pokoutný fond, § 98 odst. 1 ZISIF: **Zakazuje se shromažďovat, jakož i pokusit se shromažďovat, peněžní prostředky nebo penězi ocenitelné věci od veřejnosti za účelem jejich společného investování nebo investování takto nabytých peněžních prostředků nebo penězi ocenitelných věcí, má-li být návratnost investice nebo zisk investora byt' jen částečně závislý na hodnotě nebo výnosu majetku, do kterého byly peněžní prostředky nebo penězi ocenitelné věci investovány, jinak než za podmínek, které stanoví nebo připouští tento zákon.**

Jak z toho ven? Licence nebo 2 možnosti:

- **Výjimka dle § 2 odst. 1 ZISIF:** Tento zákon se nevztahuje na činnost spočívající ve shromažďování peněžních prostředků, jehož hlavním účelem je financování vlastní výroby, obchodu, výzkumu nebo poskytování vlastních služeb, jiných než finančních, a na další správu takto shromážděných peněžních prostředků nebo majetku nabytého za tyto peněžní prostředky,
- **„Zápis do seznamu“:** PO, která není oprávněna obhospodařovat investiční fondy a výdělečně živnostenským nebo obdobným způsobem spravuje nebo hodlá takto spravovat majetek, spočívající ve shromážděných peněžních prostředcích nebo penězi ocenitelných věcech od investorů nebo nabytý za tyto peněžní prostředky nebo penězi ocenitelné věci, za účelem jeho společného investování na základě určené strategie ve prospěch těchto investorů, musí podat žádost o zápis do seznamu vedeného ČNB. Není oprávněna přesáhnout rozhodný limit.
 - Rozhodný limit obhospodařovaného majetku

Podílový fond

- Podílový fond je tvořen jměním. Vlastnické právo k majetku v podílovém fondu náleží společně všem podílníkům, a to v poměru podle hodnoty jimi vlastněných podílových listů; žádný z podílníků však nemůže žádat o oddělení majetku v podílovém fondu, rozdělení podílového fondu nebo zrušení podílového fondu.
- Vlastnická práva k majetku v podílovém fondu vykonává vlastním jménem a na účet podílového fondu jeho obhospodařovatel.
- Podílníci neodpovídají věřitelům za dluhy v podílovém fondu.
- Podílový fond nemá právní osobnost.

Podílový fond II

- Podílový list je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu a se kterým jsou spojena práva podílníka
- Finance se shromažďují do podílového fondu vydáváním podílových listů.
- Listinný podílový list může mít jen formu cenného papíru na řad nebo na jméno.
V rubopisu listinného podílového listu se uvede identifikace nabyvatele.
- S podílovým listem vydaným otevřeným podílovým fondem je spojeno právo podílníka na jeho odkoupení na účet tohoto fondu. Počet podílových listů, které otevřený podílový fond vydá, není omezen.

Podílový fond III

- **Nejrozšířenějším typem fondu je fond podílový.** Jeho veškerá činnost je zajišťována investiční společností. Prostředky určené k investování získává investiční společnost vydáváním a prodejem tzv. podílových listů.
- **Koupí podílového listu investuje podílník své prostředky do podílového fondu, který pak takto vložené peníze zhodnocuje investicemi na finančním trhu.**
- **U otevřeného fondu musí investiční společnost pravidelně vyhledávat tzv. cenu odkupu.** Vlastník podílových listů otevřeného podílového fondu má tedy právo kdykoli během existence otevřeného podílového fondu požádat o jejich odkup IS, která tento fond obhospodařuje, a tato investiční společnost je povinna této žádosti bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 15 pracovních dnů od podání žádosti, vyhovět (výjimku u odkupů v případě speciálního fondu nemovitostí a v případě speciálního fondu kvalifikovaných investorů).

SICAV

- Akciová společnost s proměnným základním kapitálem je akciová společnost, která vydává akcie, s nimiž je spojeno právo akcionáře na jejich odkoupení na účet společnosti, a jejíž obchodní firma obsahuje označení „investiční fond s proměnným základním kapitálem“, které může být nahrazeno zkratkou „SICAV“.
- Akciovou společností s proměnným základním kapitálem může být pouze investiční fond.
- Zakladatelské v. investiční akcie
- S investiční akcií je spojeno právo na její odkoupení na žádost jejího vlastníka na účet společnosti, nebo podfondu, k němuž byla vydána. Investiční akcie odkoupením zanikají.

Investiční listy u k.s. na investiční listy

- Komanditní společnost na investiční listy je komanditní společnost, v níž pouze jeden společník ručí za její dluhy neomezeně (dále jen „komplementář“) a alespoň jeden společník za její dluhy neručí (dále jen „komanditista“). Podíly komanditistů komanditní společnosti na investiční listy jsou představovány investičními listy.
- Investiční listy, které představují podíly, s nimiž jsou spojena stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Investiční list, který představuje podíl, s nímž nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti, je základní investiční list.
- Investiční list nemůže být přijat k obchodování na evropském regulovaném trhu ani na jiném veřejném trhu.